

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА
про основні результати, досягнуті при виконанні завдань
Державної стратегії регіонального розвитку України
за 2019 рік

I. Удосконалення механізму планування регіонального розвитку

Стратегія розвитку Херсонської області на період до 2020 року (далі – Стратегія) затверджена рішенням Херсонської обласної ради від 10 вересня 2015 року № 1296 (зі змінами).

План заходів з реалізації у 2018 – 2020 роках Стратегії розвитку Херсонської області на період до 2020 року (далі – План заходів) затверджено рішенням Херсонської обласної ради від 16 березня 2018 року № 748 (зі змінами).

План заходів включає три стратегічні цілі (програми) Стратегії, які об'єднують 58 проектних ідей загальною вартістю 16621907,767 тис. грн (2018 рік – 4122887,265 тис. грн, 2019 рік – 9168700,807 тис. грн, 2020 рік – 3330319,695 тис. грн), а саме:

- стратегічна ціль А «Розвиток та збереження населення» (28 проектних ідей загальною вартістю 3778927,951 тис. грн (2018 рік – 1608307,630 тис. грн, 2019 рік – 1217515,257 тис. грн, 2020 рік – 953105,064 тис. грн);

- стратегічна ціль В «Забезпечення місцевого економічного розвитку» (13 проектних ідей загальною вартістю 3535306,533 тис. грн (2018 рік – 1080899,023 тис. грн, 2019 рік – 1233720,400 тис. грн, 2020 рік – 1220687,110 тис. грн);

- стратегічна ціль С «Екологічна безпека та ресурсозбереження» (17 проектних ідей загальною вартістю 9307673,283 тис. грн (2018 рік – 1433680,612 тис. грн, 2019 рік – 6717465,150 тис. грн, 2020 рік – 1156527,521 тис. грн).

Рішенням сесії обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1511 затверджено Стратегію розвитку Херсонської області на період 2021 – 2027 років, яка вперше розроблена на засадах європейської методології смарт-спеціалізацій та затверджена.

Стратегія передбачає 4 стратегічні цілі, а саме: регіональний економічний розвиток з урахуванням діджиталізації та інноваційно-інвестиційних процесів; демографічний та просторовий розвиток; екологічна безпека та ресурсозбереження. Четверта стратегічна ціль «Посилення конкурентних переваг області на основі смарт-спеціалізації» буде досягнута шляхом реалізації

проектів, спрямованих на збільшення додатної вартості агровиробництва, розвиток сільських територій та розвиток медичного туризму.

На засіданні сесії обласної ради 28 лютого 2020 року затверджено План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Херсонської області на період 2021 – 2027 років, який передбачає 81 технічне завдання.

II. Забезпечення стабільного і передбачуваного фінансування регіонального розвитку

У 2019 році в області здійснювалася реалізація 31 інвестиційного проекту за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку на загальну суму 207,5 млн грн.

Продовжувалася реалізація 18 незавершених проектів, серед яких такі, що мають суттєвий вплив на соціально-економічний розвиток та сприяють підвищенню рівня конкурентоспроможності регіону:

1) створення Центру високоспеціалізованої медичної реабілітації на базі комунального закладу «Обласна лікарня відновного лікування» Херсонської обласної ради.

Реалізація проекту дасть можливість надавати високоспеціалізовану реабілітаційну допомогу населенню регіону, а також надавати медичну, фізичну, соціально-психологічну допомогу учасникам АТО і членам їх сімей;

2) екстрена медична допомога – придбання санітарних автомобілів.

Реалізація проекту дасть можливість придбати 10 санітарних автомобілів з високою прохідністю В-класу;

3) реконструкція каналізаційних очисних споруд в м. Генічеську.

Реалізація проекту дасть можливість поліпшити умови проживання і відпочинку мешканців м. Генічеськ та сезонного населення в курортно-рекреаційній зоні;

4) будівництво Центру надання адміністративних послуг в м. Новій Каховці.

Реалізація проекту дасть можливість надавати близько 700 послуг в одному центрі та спростити процедуру надання адміністративних послуг.

Створено належні умови для впровадження та подальшої реалізації в області перспективних бізнес-проектів за участю українських та зарубіжних інвесторів.

У 2019 році на території області суб'єктами інвестиційної діяльності реалізовано 21 економічно значущий проект у сферах виробництва та постачання електричної енергії з альтернативних видів джерел, агропромислового комплексу (у тому числі відновлення зрошувальних систем), промислового виробництва та будівництва об'єктів туристично-рекреаційної галузі, загальна кошторисна вартість яких в національній валюті України склала понад 8,8 млрд грн.

Завершено реалізацію 5-ти потужних інвестиційних проектів загальною сумарною вартістю понад 6316,5 млн грн, зосереджених на територіях Генічеського, Нововоронцовського, Новотроїцького та Олешківського районів області та за межами міста Херсона, і спрямованих на розвиток сфери

виробництва та постачання електричної енергії з альтернативних видів джерел і промислового виробництва, а саме:

- завершено будівництво вітрової електростанції «Овер'янівська» загальною потужністю 69,3 МВт, розташованої на територіях Новодмитрівської сільської ради Генічеського району (пусковий комплекс у складі 14-ти вітроенергетичних установок потужністю 48,3 МВт) та Сивашівської сільської ради і Новотроїцької селищної ради Новотроїцького району (загальна вартість 2-х проектів склала 5944,3 млн грн; суб'єкти інвестиційної діяльності – товариства з обмеженою відповідальністю «Вінкрафт Україна» і «Віндрафт Таврія», м. Скадовськ Херсонської області);

- завершено будівництво сонячної електростанції «Олешківська СЕС» загальною виробничою потужністю 15,822 МВт, розташованої на земельній ділянці площею 40 га за межами с. Виноградове на території Виноградівської об'єднаної територіальної громади Олешківського району області (загальна вартість проекту – 357,2 млн грн, суб'єкт інвестиційної діяльності – ТОВ «Олешківська СЕС», м. Запоріжжя);

- збудовано комплекс будівель і споруд фотогальванічної електростанції виробничою потужністю 34,758 МВт на території Херсонської міської ради (за межами м. Херсона) (суб'єкт інвестиційної діяльності – ТОВ «Енергетична компанія «Солар Капітал», м. Херсон);

- створено «Цех пошиття швейних виробів № 1» відокремленого підрозділу ТОВ «ТЕАМ 55» (м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область) та іноземної компанії «Полстар» (Республіка Польща), розташований на території смт Нововоронцовка Нововоронцовського району області, на якому створено близько 100 нових робочих місць.

Крім того, наближено до заключного етапу реалізації 2 інвестиційні проекти з будівництва сонячних електростанцій встановленими потужностями 8,8 МВт та 6 МВт відповідно, розташованих на території Новотроїцького району області, загальною сумарною вартістю 428 млн грн (суб'єкти інвестиційної діяльності – ТОВ «ГРІН АГРО СЕРВІС», м.Київ та «АРС ЕНЕРДЖИ», м.Херсон) – введення в експлуатацію зазначених об'єктів очікується у I кварталі 2020 року.

Найбільш вагомими інвестиційними проектами, започаткованими у 2019 році та передбаченими до подальшої реалізації в області у середньостроковій перспективі, є наступні:

- «Будівництво Мирненської вітрової електростанції потужністю 163 МВт за межами населених пунктів на території Мирненської та Каланчацької ОТГ Каланчацького району області» (загальна вартість проекту – 200 млн євро, суб'єкт інвестиційної діяльності – ТОВ «Віндрафт Каланчак», термін реалізації – 2019 – 2020 роки);

- «Будівництво Чаплинської вітрової електростанції загальною потужністю 300 МВт (вітроенергетичних установок) на територіях Чаплинської селищної ради та Григорівської сільської ради Чаплинського району області» (загальна вартість проекту – 450 млн євро, суб'єкт інвестиційної діяльності – ТОВ «Віндрафт Каланчак», термін реалізації – 2019 – 2021 роки);

- «Будівництво Каховської ГЕС-2 потужністю 250 МВт на території Бериславського району області» (загальна вартість проекту – 420 млн євро, суб'єкт інвестиційної діяльності – ПрАТ «Укргідроенерго», термін реалізації – 2020 – 2023 роки);

- «Будівництво портового елеватора за межами населеного пункту на території Великопетиської селищної ради Великопетиського району області» (загальна вартість проекту – 2,3 млн грн, суб'єкт інвестиційної діяльності - ТОВ «Рівненське ХПП», термін реалізації – 2019 – 2020 роки);

- «Будівництво комплексу з переробки томатів на території Чаплинського району області» (загальна вартість проекту – 40,0 млн дол.США, суб'єкт інвестиційної діяльності – ФГ «Інтегровані агросистеми» (холдинг AGROFUSION), термін реалізації – 2020 – 2022 роки);

- «Будівництво заводу з виробництва асфальтової суміші потужністю 240 - 360 тонн на годину» (загальна вартість проекту – 1,5 млн дол.США, суб'єкт інвестиційної діяльності – ТОВ «Озра Інтернешнл Трейдинг», термін реалізації – 2020 рік).

За результатами проведених КП ХОР «Херсонські авіалінії» упродовж 2017 – 2018 років переговорів, Державним підприємством обслуговування повітряного руху України прийнято рішення про встановлення в аеропорті «Херсон» у 2019 році комплексного аеронавігаційного обладнання для посадки повітряних суден DVOR/DME, а у 2020 році – системи точного заходу на злітно-посадкову смугу з 021 курсу ILS/DME.

За результатами спільних зустрічей керівництва області з Міністерством інфраструктури України, а також представниками авіакомпанії «Ryanair» домовлено про відкриття нових рейсів з аеропорту Херсон. 17 грудня 2019 року відкрито рейс Херсон – Краків, 15 січня 2020 року Херсон – Катовіце, а у березні 2020 року планується рейс Херсон – Відень.

Також мешканці та гості області мають можливість скористатися регулярними рейсами до міст Києва, Стамбула (Туреччина), а також чартерними рейсами до курортних міст Єгипту та Туреччини.

У літній період 2019 року діяв регулярний авіаційний рейс до м.Бургас (Болгарія), який обслуговувало ПАТ «Авіакомпанія «Міжнародні Авіалінії України».

В агропромисловому комплексі області у минулому році завершено реалізацію наступних інвестиційних проектів:

- ТОВ «Інтерфуд ЮКРЕЙН» (м.Каховка) збудовано холодильник для плодоовочевої продукції ємністю 1400 тонн. У подальшому компанією планується зробити замкнутий цикл по доробці овочів, а також виробництво плодівих снєків.

- КП АФ радгосп «Білозерський» (Білозерський район) встановлено нове обладнання для подрібнення яблук;

- приватним підприємством «Лек-Стар» за власні кошти проведена модернізація масло-екстракційного заводу в с.Дар'ївка Білозерського району потужністю 100 тонн соняшнику за добу;

- відновлено роботу маслосирзаводу с.Любимівка Каховського району;
- започатковано виробництво крафтових сирів на базі козиної ферми у с.Музиківка.
- проведено реконструкцію цеху по консервації овочів потужністю 35 тонн у рік на базі ТОВ «Реле» Голопристанського району;
- введено в експлуатацію пекарню на 24 тонни хліба у смт Первомаївка Верхньорогачицького району;
- проведено реконструкцію хлібопекарні на 20 тонн хліба в рік на базі ФОП «Дереза» Іванівського району;
- встановлено додаткові потужності сироварні на 12 тис. тонн готової продукції в рік на базі ТОВ «Агробізнес» Каховського району;
- встановлено додаткове обладнання з шокової заморозки ягід на 180 тонн в рік на базі ТОВ «Роздольне» Каховського району»;
- започатковано виробництво крафтового продукту мед-суфле на базі ФГ «Таврійський пасічник» Голопристанського району.

У результаті реалізації Програми «Власний дім» у 2019 році поліпшили житлово-побутові умови 325 сімей, які мешкають у понад 90 населених пунктах області, а саме: 224 сім'ї придбали та реконструювали з використанням енергозберігаючих матеріалів житло загальною площею понад 20 тис. кв. м; 5 родин газифікували свої оселі; 41 сім'я, отримавши кредити на розвиток власного сільського подвір'я, придбали 29 голів дійних корів та 27 одиниць сільгосподарської техніки. Також введено в експлуатацію 55-квартирний житловий будинок в м. Таврійськ загальною вартістю понад 19 млн грн.

З метою підвищення енергоефективності в області протягом 2019 року в рамках Урядової програми «тепліх кредитів» видано 574 кредити на суму 45,8 млн грн, з них 172 – ОСББ на суму 31,9 млн грн. Загалом за період дії програми в області з 2014 року видано 7789 кредитів на загальну суму – 195,8 млн грн, з них ОСББ – 309 на суму – 50,2 млн грн.

У рамках укладеного між обласною державною адміністрацією Меморандуму про співпрацю та партнерство з ПАТ АБ «Укргазбанк» протягом 2019 року було профінансовано встановлення дахових сонячних електростанцій загальною потужністю 30 кВт на суму 244 тис. грн.

З метою продовження терміну експлуатації та запобігання подальшої руйнації житлових будинків «гнучкої» конструктивної схеми Херсонським міськвиконкомом у 2019 році за кошти міського бюджету проведено капітальний ремонт конструктивних елементів будинку, системи електропостачання та покрівлі у 4 будинках «гнучкої» конструктивної схеми на загальну суму 1,4 млн грн.

У 2019 році за рахунок державної субвенції на умовах співфінансування з місцевими бюджетами придбано 8 шкільних автобусів, за рахунок державної субвенції на інфраструктурний розвиток об'єднаних громад отримано 4 одиниці транспорту. Всього в області перевезення 7149 дітей здійснюють 202 шкільні автобуси.

У 2019 році закуплено 26 службових автомобілів типу «Рено-Дастер» для лікарів амбулаторій. Розпочато будівництво 26 лікарських амбулаторій з них 4 побудовано, 22 планується завершити до 01 липня 2020 року.

Особлива увага приділена спортивній інфраструктурі. У звітному році кількість спортивних споруд, яких налічується 2706, збільшено на 24 одиниці.

На території області діють дві місцеві станції – на частоті 87,9 МГц КП «МГПКО «СЕЛИЩКОМУНГОСП» смт Рикове Генічеського району («Говорить Рикове») та на частоті 107,1 МГц КП «Лепетиха ФМ» Великолепетиської районної ради у смт Велика Лепетиха.

III. Вдосконалення процесу проведення моніторингу та оцінки регіонального розвитку.

В області постійно проводиться аналіз основних показників регіонального розвитку. Отримані результати свідчать про наступне.

За підсумками 2019 року обсяг валової продукції **сільського господарства** склав 11560,1 млн грн, індекс обсягу сільськогосподарського виробництва – 102,8%.

В середньому на одну особу наявного населення області вироблено продукції сільського господарства на 28964 грн, на 100 га сільськогосподарських угідь – на 589,2 тис. грн.

Індекс **промислової продукції** становив 103,4%.

Обсяг реалізованої **промислової продукції** за склав 30,6 млрд грн, що на 1,8 млрд грн або на 6,3% більше відповідного показника 2018 року.

Будівельними компаніями області у 2019 році виконано будівельні роботи на суму 1831,5 млн грн. Індекс будівельної продукції становив 144,3%. Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення склали 78,7% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 13,5% та 7,8% відповідно.

Темп обороту **роздрібної торгівлі** за збільшився 2,9% і склав 23,8 млрд грн. Зростання обороту відбулося по всіх каналах реалізації споживчих товарів.

Загальний **обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу)**, внесених іноземними інвесторами до Херсонської області починаючи з 1994 року, станом на 01 жовтня 2019 року 246,9 млн дол. та у порівнянні з відповідним показником на початок 2019 року збільшився на 20,6%. На одну особу населення області припадало 237,2 дол. США прямих іноземних інвестицій, що на 23,1% більше відповідного показника аналогічного періоду 2018 року (+44,5 дол. США).

За 2019 рік **загальний обсяг освоєних капітальних інвестицій** збільшився в 1,7 разу у порівнянні з 2018 роком та склав 12152,9 млн грн. При цьому у розрахунку на одну особу населення регіону припадало 11420,8 грн капітальних інвестицій (в 1,8 разу більше).

Обсяг експорту товарів становив 268,1 млн дол. США (-0,7%), **імпорту** – 406,2 млн дол. США (+23,6%). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,7 (у 2018 році – 0,8).

Темп зростання доходів місцевих бюджетів (без трансфертів) за звітний період становив 113,1%.

До загального фонду місцевих бюджетів області надійшло 5191 млн грн податків та зборів, що становить 103,2% до планів, затверджених місцевими радами на 2019 рік.

Протягом 2019 року до **бюджету головного управління Пенсійного фонду України** в області надійшло 3579,4 млн грн власних коштів, темп зростання склав 117,6%.

Недоїмка по страхових внесках до Пенсійного фонду України в області у порівнянні з початком 2019 року зменшилася на 101,9 тис. грн (станом на 01 січня 2020 року становила 38,9 млн грн).

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника за 2019 рік зросла на 16% порівняно 2018 роком і склала 8187 грн.

Індекс реальної заробітної плати становив 107,8%.

Звіти про результати реалізації проектів регіонального розвитку, визначених планом заходів з реалізації Стратегії розвитку Херсонської області на період до 2020 року, оприлюднюються на офіційному веб-сайті обласної державної адміністрації (<http://khoda.gov.ua/strategiya-rozvitku-2020>).